

ГО «ЧИСТЕ МІСТО – КР»
Україна, 50065 м. Кривий Ріг,
вул. Бикова, 22Д
Ідентифікаційний номер 41197318
тел. (068) 896-73-22
тел\факс 440-08-31.

Назва проекту: «Я сортую з «Чистим містом».

Мета проекту: проведення просвітницької роботи та впровадження досвіду роздільного збору твердих побутових відходів у середніх навчальних закладах Кривого Рогу.

Завдання проекту:

- значно знизити потік відходів на захоронення;
- повернути вторинні матеріальні ресурси у сферу виробництва;
- скоротити використання первинних природних ресурсів;
- підвищити рівень обізнаності та екологічної свідомості учнів, вихованців, їхніх батьків, педагогічного колективу й технічного персоналу школи;
- створення матеріального фонду, кошти якого можуть спрямовуватись на покращення умов навчання та відпочинку учнів і вихованців.

Постановка проблеми:

Проблема невідомості жителів Кривого Рогу щодо екологічних питань, у тому числі стосовно роздільного збору сміття, наразі є надзвичайно актуальною. Під полігонами твердих побутових відходів міста втрачається понад 30 га землі. У вигляді сировини переробляється від 5 до 30 відсотків сміття.

Найпростіший спосіб скоротити обсяг захоронення відходів і кількість звалищ – сортування звичайного сміття, адже на даний момент більше 70 відсотків того, що вивозиться на полігони для поховання, можна використовувати як вторинну сировину. Покращити екологічний стан міста можуть його жителі, перейшовши на роздільний збір сміття.

Тому важливою є потреба роз'яснювати та проводити освітні заходи для населення, розповідаючи йому про економічну, екологічну та естетичну вигоду, яку воно отримає, розділяючи сміття. Екологічно свідомих людей треба виховувати змалечку, тож інформування школярів є невід'ємною складовою освітньої програми щодо стимулювання й супроводу роздільного збору сміття в м. Кривому Розі.

Досвід роздільного збору твердих побутових відходів активно впроваджується в містах України. Доцільним в існуючій ситуації є впровадження цього досвіду і в Кривому Розі. В умовах складної екологічної ситуації нашого міста, актуальним є забезпечення можливості запровадження досвіду роздільного збору твердих побутових відходів на практиці.

Проект реалізовується в декілька етапів:

1. Проведення інформаційної кампанії серед педагогів та учнів окремих навчальних закладів.

У залежності, чи це один клас чи паралель, інформаційна компанія проводиться у двох формах: екоуроки та презентації. В обох формах – із використанням з боку школи медійної установки, з боку підприємства – зразків вторинної сировини та різної упаковки. З боку громадської організації «Чисте місто - КР» членкиня правління, використовуючи динамічні відеоматеріали та інфографіку, метод кейсів і сторітеллінг, розкриває причини й наслідки утворення сміття. Формулюється поняття вторинної сировини, визначаються її переваги та можливість роздільного збору в Кривому Розі.

Просвітницькі зустрічі розроблено для початкової (1-4 класи), середньої (5-8 класи) та старшої (9-11 класи) шкільних ланок: для початковій та середньої ланки – тема «Твій слід», з підкреслюванням впливу людини на навколишнє середовище, для старшої – «Про сміття в голові і довкола», з акцентом на економічні переваги вторинної сировини та відповідальність кожного/ої у вирішенні долі предмета (бути йому сміттям чи сировиною).

2. Встановлення куточків ресайклінгу (екоурн) і розміщення плакатів з інструкціями.

Школа, яка має можливість і бажання накопичувати вторинну сировину та отримувати за неї грошову винагороду, може отримати від підприємства безкоштовно комплект екоурн з трьох коробок, кантер для зважування та плакати (одні – із зображенням видів сировини, що приймаються, інші – соціальної реклами стосовно сортування та з посиланням на карту пунктів прийому вторинної сировини у місті), а в подальшому – вивезення накопичених понад 100 кг обсягів. Зі сторони школи потрібно:

- змінні сміттєві пакети на 120 л;
- визначення місця для екокуточка на доступній території, що добре проглядається;
- визначення приміщення, де зібране в урни буде накопичуватися до 100 кг та більше;
- визначення відповідальної особи, яка організовуватиме роздільний збір.

Також обговорюється механізм ведення рейтингу найбільш активних учнів/учениць і класів з метою подальшого заохочення. Це може бути облік через класних керівників або учнівське самоврядування, коли окремих учень/учениця при принесенні в школу певного обсягу сировини просить керівника/цю чи представника/цю самоврядування зафіксувати це. Або рейтинг ведеться через групу нашого підприємства у фейсбуці <https://www.facebook.com/chistemisto.com.ua/> в якій учні/учениці мають проявляти активність, викладаючи фото свого досвіду сортування, і таким чином підприємству буде зрозуміло, хто вартий заохочення.

3. Накопичення. На цьому етапі школа на власний розсуд веде діяльність і вирішує, яким чином відбувається збір, оскільки від обсягів зібраної сировини безпосередньо залежить кількість вилучених для неї коштів. Можливі декілька варіантів:

- очікування, коли збирається тільки те, що куплено чи використано в школі. Причому, як безпосередньо учнями, так і власне школою. Наприклад, упаковки соків, які використовуються для продажу соків на розлив, пластикові упаковки від побутової хімії тощо можна долучати до викинутого безпосередньо в урни;

- дозвіл учням приносити відсортовані відходи з дому. В цьому варіанті особливо потрібна участь педколективу чи самоврядування для контролю чистоти сировини, аби запобігти антисанітарії;

- проведення разових чи довготривалих акцій. За звичним прикладом, коли учням робиться заклик у певні дні приносити макулатуру, можна оголосити подібні дні збору пластикових, скляних, алюмінієвих пляшок. Цей варіант передбачає повну творчість шкільного колективу. Він же є найбільш ефективним. Форми, заклики, терміни акцій кожна школа обирає сама, проте найбільш ефективні можуть бути зразком для інших і впроваджуватись після апробування системно. У разі успішної кампанії планується ввести елемент змагальності між школами.

4. Свято першого збору.

Порядок такий:

Школа накопичує перші 300 кг сировини, готується урочисте відзначення співпраці.

Для цього школі потрібно:

- попередньо зважити сировину за видами, скласти в окремі мішки: макулатура, ПЕТ-пляшки, пластик, упаковки «Tetrapak», алюміній, скло;

- для визначення I-III місця та окремих 3 учнів/учениць слід зафіксувати вагу сировини по класах та по дітях.

Після цього підприємством здійснюються вивезення ТПВ і виплата коштів школі на місці.

На основі даних на урочистому заході (форма проведення оговорюється з кожною школою індивідуально) проводиться нагородження переможців – класів та дітей.

Школі дарується настінний годинник, класам за I-III місця – солодощі. Окремим учням і ученицям – солодощі та сувеніри.

PS: попередні дані потрібні для закупівлі солодощів за кількістю дітей у класах.

5. Ініціативи.

Заохочуються акції та ініціативи школи щодо популяризації роздільного збору твердих побутових відходів (збір макулатури, прибирання зелених зон із практикою роздільного збору в польових умовах, виготовлення поробок із вторинної сировини, фотоконкурси тощо).

6. Підбиття підсумків за рік співпраці.

Протягом року підприємством ведеться облік обсягів зданої вторинної сировини по кожній школі.

Після Свята першого збору на кожен наступний збір підприємство зобов'язується вивести сировину обсягом від 100 кг.

Школа, у свою чергу, зобов'язується, щоб кожен вид сировини був окремо у мішках та зважений.

Наприкінці навчального року проводиться урочиста зустріч, на якій:

- відзначаються I-III місця серед класів та 3-є дітей, тому доцільно вести рейтинг найактивніших класів та дітей протягом кожного збору;
- оголошуються обсяги, зібрані школою;
- оголошується отримана за зібрану протягом року сума та її цільове використання. Адже головна мета проекту - показати дітям практичність та вигідність роздільного збору ТПВ.

Також просимо звернути увагу, що додаткові заохочення – солодощі та сувеніри від підприємства надаються тільки на Свято першого збору та на підсумковій зустрічі навчального року. У проміжні збори та вивезення ведеться грошовий розрахунок відповідно до комерційного прейскуранта.

Важливо! Окрім внутрішнього рейтингу по школі, наприкінці року за найбільші обсяги зданої макулатури загалом по місту будуть відзначені дві школи у номінації «Рятувальники дерев»:

1. Переможець – школа, яка збрала найбільше макулатури в цілому.
2. Гран-прі – школа, в якій співвідношення загального обсягу макулатури до кількості учнів буде найбільшим. Тобто, якщо дві школи збрали по 500 кг, але в одній навчається 500 дітей, а в іншій – 250 дітей, то перемагає друга школа з показником 2/1.

Очікувані результати:

1. Апробація та аналіз досвіду впровадження роздільного збору твердих побутових відходів у середніх навчальних закладах Кривого Рогу.
2. Підвищення рівня екологічної грамотності учнів у середніх навчальних закладах Кривого Рогу.
3. Набування учасниками проекту практичних навичок сортування відходів.
4. Залучення широкого кола осіб (батьки, знайомі, друзі учасників проекту) до збереження навколишнього середовища.
5. Зменшення кількості відходів, що вивозиться на звалища.

Переглянути фото урн та ознайомитися з діяльністю підприємства можна на сайті:

<http://www.chistemisto.com.ua/>

Та на сторінках в соціальних мережах:

<https://www.facebook.com/chistemisto.com.ua/>

<https://www.youtube.com/channel/UCM9REQKHkfgdYPyKwJ0JPYQ>